

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. ... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa [1088 Budapest, Réviczky u. 5., Hiv. sz.: ...] alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi május hó 25. napján kelt 16.K.30.751/2009/5. számú ítélete ellen a felperes által 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (azaz húszezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes a 2009. január 7. napján kelt ... számú határozatában megállapította, hogy a felperes a 2008. július 6-án ... perces kezdettel sugárzott „...” című műsorszám nem megfelelő korhatár-kategóriába történt besorolásával megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 5/B.§-ának (3) bekezdését, 5/C.§-ának (2) bekezdését, valamint az 5/A.§-ának (2) bekezdését, amely miatt felhívta őt a sérelmezett magatartás megszüntetésére. Indokolásában részletesen bemutatta az általa kifogásolt jeleneteket, szó szerint idézte az aggályosnak tartott dialógusokat. Álláspontja szerint az alkotásra jellemző volt a közönséges, trágár nyelvezet, amely meghaladta a közepesen erős mértéket, a nemi szervek említése, a szexuális töltetű káromkodások gyakori előfordulása miatt a felperes jogsértően sorolta a filmet a II. kategóriába.

A felperes keresetében elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan a határozat megváltoztatását; a jogsértésre és a szankcióra vonatkozó rendelkezések mellőzését kérte. Egyes eljárási jogsértések mellett állította, hogy a műsorszámot helyesen sorolta be a II. kategóriába. A film tartalma

ugyanis olyan, hogy a 12-16 éves korosztályhoz tartozók számára már világosan kitűnik a mű bohózat jellege, megértését megkönnyíti a műsorszám struktúrája, a szorosabb kapcsolódás nélkül egymás után következő viccek, komikus jelenetek sorozata, továbbá a valóságtól teljesen idegen vígjátéki karakterek, akiknek a személyisége csak annyira válik láthatóvá, amennyi az adott helyzetkomikum kialakításához szükséges. Az alperes által kifogásolt jelenetek nem tartalmaznak olyan kép- és hanganyagot, amely kedvezőtlenül befolyásolhatná a 12-16 éves korosztály erkölcsi fejlődését.

Az alperes a határozatban foglaltak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását. Állította, hogy eljárási jogszabálysértést nem követett el, a film pedig mind egészében, mind a bemutatott képekkel, az elhangzott szövegekkel olyan értékrendszert közvetített a természetesség látszatát keltve, amely az egy még kialakulatlan személyiségű fiatal erkölcsi fejlődését kedvezőtlenül befolyásolhatja, ezért azt a III. kategóriába kellett volna sorolni.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint az alperes az ügy érdemére is kiható eljárási jogszabálysértést nem követett el, a tényállást kellőképpen feltárta, azt a kép- és hanganyaggal egyezően rögzítette, indokolási kötelezettségének eleget tett. Leszögezte, hogy a filmbeli szereplők viselkedése, a kifejezetten közönséges, a köznapi nyelvben is teljesen elfogadhatatlan trágár nyelvezet meghaladta a közepesen erős mértéket, a szexuális töltetű káromkodások túllépték a felperes által megjelölt kategória kereteit. A párbeszédnek közönségessége még egy felnőtt nézőben is megbotráncozást kelthet. Különösen veszélyesek ezek a dialógusok a 16 éven aluli korosztályra, hiszen az ő világképük, értékrendszerük még kialakulóban van. A műsorszám összhatását tekintve alkalmas volt arra, hogy a 12 éven aluliak félreértsék vagy még felnőtt személy iránymutatása mellett se értsék meg a filmet, illetve, hogy az bennük félelmet keltsen.

Az elsőfokú ítélet kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatása iránt előterjesztett fellebbezésében a felperes előadta, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 336/A.§-a alapján kifejezetten vitatta az alperes által megállapított tényállást, illetve az abból levont jogkövetkeztetéseket, ezért az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy milyen körülmények alapján tartozik a műsorszám a III. kategóriába. Kifejtette, hogy önmagában a közönséges viselkedés, a nem hétköznapi megnyilvánulások, de a trágár nyelvezet sem olyan tartalmi elemek, amelyek miatt a filmet a III. kategóriába kell sorolni. A trágár beszéd, a közönséges, durva vagy éppen antiszociális viselkedés akkor jelent veszélyt, ha a védett korosztályhoz tartozók számára az adott szereplő bármilyen módon azonosulási igényt ébreszt. Jelen esetben azonban az érintett korosztályhoz tartozók számára is világos a film bohózat jellege, a fikciós elemek oly mértékben dominálnak, hogy nem jelenthet problémát az elvonatkoztatás, és világos az is, hogy a szereplők igazi balekok, megítélésük - a megbotráncoztató nyelvhasználat, a kisstílúság stb. ellenére - nem szükségképpen negatív, de azonosulási igényt, kényszert egy átlagos 12-16 éves korban nem ébresztenek. Leszögezte, hogy a szülői

magyarázattal való megértés vagy meg nem értés nem lehet elhatárolási szempont az egyes kategóriák között. Jelen esetben egy 12-16 éves korú fiatal számára semmiféle problémát nem jelenthet a mű megértése, befogadása és annak helyes, fikciókénti értelmezése, továbbá annak belátása, hogy a fikcióban feltűnő karakterek élete semmilyen tekintetben nem feleltethető meg a való világ valós embereinek, és semmiféle olyan tulajdonsággal nem rendelkeznek, amely velük szemben azonosulást ébreszthet, vagy akár csak problematikussá tehetné erkölcsi megítélésüket. Éppen ezért a korosztályhoz tartozókra veszélytelen. Megjegyezte, hogy a Rttv. szabályaihoz hasonló klasszifikációs rendelkezések alapján a Nemzeti Filmiroda 14 éven aluliaknak nem ajánlott kategóriába sorolta a műsorszámot.

Az alperes a korábban előadottak fenntartása mellett kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. Állította, hogy a határozatban megjelölt jelenetekre tekintettel, de a műsorszám összehatására is figyelemmel a film nem felelt meg a II. korhatári kategória szempontjainak, mert az kedvezőtlenül befolyásolhatta a fiatalok szellemi, erkölcsi fejlődését. Hangsúlyozta, hogy a felperesnek a Rttv. alapján kell a műsorszámot besorolnia, a Nemzeti Filmiroda klasszifikációja legfeljebb csak orientálhatja.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340.§-ának (5) és (6) bekezdései alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a Pp. 206.§-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, azokat egyenként és összességükben is helyesen értékelve, helytállóan állapította meg a tényállást és a rendelkezésre álló peradatok alapján okszerű következtetésre jutott a felperes magatartása és az alkalmazott szankció jogi megítélését illetően. A felperes a fellebbezésében nem hivatkozott olyan indokra, amely az elsőfokú bíróság ítéletének jogszerűségét megkérdőjeleznél, nem jelölt meg olyan tényt vagy körülményt, amely a fellebbezés kedvező elbírálását eredményezhette volna. A felperes fellebbezésében lényegében megismételte a korábban előadottakat. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének valamennyi felperesi érveléssel szemben adott teljeskörű, alapos, kellően részletes jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetért, ezért azokat nem ismétli meg. A fellebbezésben foglaltakra utalással a következőket hangsúlyozza.

A Pp. 324.§-ának (1) bekezdése alapján a közigazgatási perben is érvényesül a Pp. 164.§-ának (1) bekezdése szerinti általános perrendi szabály, azaz a perben a felperesnek kell igazolnia, hogy a felülvizsgálni kért közigazgatási határozat jogszabálysértő. A bizonyítási teher a Pp. 336/A.§-ának (2) bekezdése alapján csak akkor fordul meg, ha a felperes azt bizonyítja, hogy az alperes nem, vagy nem

megfelelően tárta fel az ügyben irányadó tényállást. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a határozat tényállásának valóságát - állításával szemben - a felperes a keresetében ténylegesen nem támadta. Nem vitatta ugyanis, hogy 2008. július 6-án ... perces kezdettel sugározta az „...” című filmet, és azt sem cáfolta, hogy a műsorszámot a II. kategóriába sorolta. Nem hivatkozott arra sem, hogy a határozatban részletesen felsorolt elemek, jelenetek, dialógusok a filmben nem voltak láthatók, illetve hallhatók. A felperes tehát nem jelölt meg egyetlen olyan tényállási elemet sem, amelyet az alperes tévesen állapított volna meg, vagy helytelen ténybeli következtetésen alapulna, de még hiányosságra sem utalt. Ennél fogva a Pp. 336/A.§-ának (2) bekezdésében írt rendelkezések alkalmazása szóba sem kerülhetett. A tényállás felderítésével kapcsolatos felperesi érvelés ténylegesen az alperes mérlegelését támadta, és a fellebbezésében is megismételt előadásával a bizonyítékok, vagyis a film egyes részeinek, párbeszédeinek, szövegének újraértékelését, a saját álláspontjának elfogadtatását célozta. Ez azonban nem lehet alapja a bizonyítási teher megfordításának.

A közigazgatási perben a bíróság azt vizsgálja, hogy a felülvizsgálni kért közigazgatási határozat sérti-e a felperes keresetében megjelölt jogszabályi rendelkezéseket. A bírósági felülvizsgálat tehát jogszerűségi felülvizsgálatot jelent, a bíróság döntését más tényre, körülményre, egyéb szempontra nem alapozhatja. A műsorszám korhatár-kategóriába sorolásának szempontjait a Rttv. 5/B.§-a határozza meg. Ezen kívül sem a Rttv., sem más jogszabály a kategorizálás tartalmi feltételeiről nem rendelkezik, különösen nem köti a Nemzeti Filmiroda besorolásához. A hazai filmszínházakban alkalmazott klasszifikáció orientálhatja ugyan a műsorszolgáltatót, ettől még a filmet a Rttv. 5/B.§-a alapján kell besorolnia, és az alperes, illetve a közigazgatási perekben eljáró bíróság az ennek való megfelelést vizsgálja. Ebből következik, hogy a perben nincs döntő jelentősége annak, hogy - bármilyen összetételű is, és akármilyen rendelkezések alapján is jár el - a Nemzeti Filmiroda milyen kategóriába sorolta a műsorszámot.

A Rttv. 5/B.§-ának (2) bekezdése a II. kategóriához tartozó korcsoport esetében nem nevesíti azokat a jelenségeket, amelyek káros befolyást gyakorolhatnak a kiskorúakra, hanem általánosságban szól a félelemről, a megértés hiányáról, illetőleg a félreértés lehetőségéről. E követelményeknek maradéktalanul az a műsorszám tesz eleget, amelyet a 12 éven aluli gyermek nagykorú felügyelete mellett úgy tekinthet meg, hogy a nagykorú magyarázatával a műsor általa meg nem értett vagy félreértett tartalma tisztázható, a látottak által kiváltott félelme leküzdhető. Az ilyen műsorszám megtekintése a 12 éven aluliak számára nagykorú felügyelete mellett ajánlott. Ebből következik, hogy tévesen érvelt a felperes azzal, hogy a szülői magyarázattal való megértés vagy meg nem értés nem lehet elhatárolási szempont. Azt a műsort pedig, amelyet a kiskorú a nagykorú magyarázatával sem érthet meg, vagy - mert korából fakadóan nem elég fejlett annak befogadásához - még így is félreértheti, nem tartozik a II. kategóriába, azt a Rttv. 5/B.§-ának (3) bekezdésében szabályozott III. kategóriába kell sorolni. A III. kategóriára vonatkozó törvényi rendelkezés a 16 éven aluli kiskorúak védelmét szolgálja, azaz nem korlátozódik a 12-16 év közötti kiskorúak védelmére. A Polgári

törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 12.§-a értelmében kiskorú az a még házasságot nem kötött személy, aki a 18. életévét nem töltötte be. Kiskorú néző lehet tehát 12 év alatti óvodás, kisiskolás gyerek is. Ennél fogva az ő erkölcsi, szellemi és fizikai fejlődésükre is figyelemmel kell lenni. A felperes azonban nem foglalkozott a filmnek a 12 éven aluli korosztályra gyakorolt hatásával, indokait kizárólag a 12-16 éves korosztályra vonatkoztatta. Még csak nem is törekedett arra, hogy a 12 éven aluliak tekintetében cáfolja azt az alperesi megállapítást, miszerint a film szövege, egyes jelenetei, de a maga összességében is káros befolyást gyakorolhatott rájuk.

A jogalkotó a III. kategóriára vonatkozóan sem adott kimerítő felsorolást, csupán kiemelte azokat a legjelentősebbnek ítélt, leggyakrabban előforduló tartalmi elemeket, amelyek révén egy műsorszám a kiskorúak egészséges fejlődésére negatív hatással lehet. Éppen ezért a III. kategóriába sorolást megalapozhatja a felsoroltakon kívül minden olyan körülmény, jelenség, amely alkalmas arra, hogy a kiskorúak egészséges fejlődésére káros hatással legyen. A Rttv. szabályai azt célozzák, hogy lehetőleg minden olyan, a különböző médiumok felől érkező negatív hatástól megvédje a kiskorúakat, amely hátrányos lehet a testi, szellemi vagy erkölcsi fejlődésükre. Ennek érdekében rendkívül fontos a műsorszámok korhatár szerinti megfelelő minősítése, hiszen ugyanaz a film más és más hatást vált ki egy 6 éves, egy kiskamasz vagy egy majdnem felnőtt nézőben.

A Fővárosi Ítéltábla a műsorszám megtekintését követően az alperessel és az elsőfokú bírósággal egyezően jutott arra a következtetésre, hogy a film alkalmas a 16 éven aluliak - elsősorban erkölcsi - fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, amelyre tekintettel azt a III. kategóriába kellett volna sorolni.

A film egészére jellemző a primitív, faragatlan, megbotránkoztató stílus, jó néhányszor megjelent a dialógusokban a nemi szervek említése és a szexuális jellegű cáromkodás. Önmagában a nyelvezet, az alkalmazott szöveg alapján kizárt a film II. kategóriába sorolása. Emellett megállapítható az is, hogy a cselekmény több szálon és több idősíkon fut, ezért a kiskorú nézők számára az egyes jelenetek még szülői magyarázattal sem válhattak érthetővé. Nem vitás a műsorszám bohózat jellege, ám a valóságtól való elvonatkoztatást nehezíti, hogy hétköznapi helyszíneken valóságosnak tűnő cselekményeket, eseményeket, helyzeteket lehet látni. Problémássá teszi a kiskorúak számára a megértést az is, hogy az erkölcsileg, de gyakran jogilag is kifogásolható cselekmények, így pl. a bankrablás súlyát teljes mértékben lebecsüli. Káros hatással van a kiskorúak fejlődésére az is, hogy az általánosan elfogadott társadalmi normákkal ellentétes viselkedési formákat semmiféle retorzió nem követte. A kiskorúak eszményképet keresnek, számukra követendő példa a televízióban megjelenő népszerű, kedvelt színész által megjelenített hős, vele még akkor is gyakran kívánnak azonosulni, ha a népszerűséget éppen a helytelen, a deviáns cselekedet hozta meg. A fiatalok éppen a kellő élettapasztalat hiányában automatikusan elfogadják a látottakat, így lényegében észrevétlenül válik számukra elfogadottá, elismertté, követendő mintává a filmben végig vonuló alkoholizálás, a dohányzás, az ittasság, a

rendőrséggel szembeni tiszteletlenség, a megbotránkoztató nyelvezet stb. A 16 év alatti fiatalok folyamatos testi, érzelmi, szexuális fejlődésen mennek keresztül, ezért különösen fontos a szexualitás, a párkapcsolat megfelelő helyen, valós érték szerinti kezelése. A bemutatott házassági problémák, a prostitúció, a szexuális együttlét olyan torz életszemléletet közvetít a kiskorúak felé, amely alapján nem képesek arra, hogy a szexuális magatartással összefüggő kényes témát a társadalmi konvencióknak megfelelően értékeljék, értelmezzék.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy az alperes teljesítette a tényállás tisztázására és a határozat indokolására vonatkozó törvényi kötelezettségét, a perbeli műsorszám kategorizálása szempontjából releváns elemeket megfelelően értékelte, amely alapján helytállóan ítélte meg azt, hogy a felperes jogsértően sorolta a műsorszámot a II. kategóriába. Ezzel szemben a felperes a Pp. 164.§-ának (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére még a másodfokú eljárásban sem bizonyította, hogy a határozat jogszabálysértő; az általa előadottak - a fentiek szerint - nem támasztják alá a műsorszám II. kategóriába való tartozását. Ma a média és főként a televízió a szocializáció egyik legmeghatározóbb területe. Éppen ezért a fiatalok testi, szellemi és erkölcsi fejlődése szempontjából a műsorszolgáltatóknak kiemelt felelősségük van. Az általuk sugárzott műsoroknak a maguk összességében hozzá kell járulniuk a 16 éven aluli korosztály egészséges és kiegyensúlyozott fejlődéséhez, segíteniük kell őket a pozitív értékrend elsajátításában. Jelen esetben a felperes által bemutatott műsorszám alkalmas volt a 16 éven aluliak - elsősorban erkölcsi - fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, amelyre tekintettel a filmet a III. kategóriába kellett volna sorolni.

A szankció vonatkozásában a felperes a fellebbezésében semmilyen indokot nem hozott fel, így az erre vonatkozó fellebbezési kérelme sem foghatott helyt.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokainál fogva - a Pp. 254.§-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét megfizetni, míg a fellebbezési illeték viselésére a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles.

Budapest, 2011. évi január hó 13. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró

dr. Bacsá Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő